

”... הכל כרגיל, כלום לא קורה פה...?” - לימוד על סופים ופרידות

דף לימוד זה עוסק בתהליכי סיום ופרידה. במהלך הלימוד תפגשו מקורות שונים המזמינים אתכם להתבונן הן על הדרך שעברתם והן על סיומה של דרך זו.

*חשו על מקרה שבו נפרדתם
ממישהו או משהו -
כיצד נפרדתם? איך
הרשמתם?
תנו את חריכת החברותא*

הקטע הבא מתאר את רגע העזיבה של יעקב ומשפחתו, את בית לבן הארמי, אצלו חי תקופה ארוכה כשברח מעשיו אחיו:

”וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיֵּשָׂא אֶת בְּנָיו וְאֵת נָשָׁיו
עַל-הַגְּמָלִים. וַיָּנֶהֱג אֶת כָּל מִקְנֵהוּ וְאֵת
כָּל רֶכְשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ - מִקְנֵה קְנִינֵו אֲשֶׁר
רָכַשׁ בְּפָדֵן אָרֶם, לְבוֹא אֶל יִצְחָק אָבִיו,
אֶרְצָה כְּנָעַן.
וְלִבְנֵי הַלֵּף לָגִזוּ אֶת צֹאנֵו וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת
הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאֵבִיָּה וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת-
לֵב לִבְנֵי הָאֲרָמִי - עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי
בָרַח הוּא. וַיִּבְרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ [...] [...]
וַיִּגַּד לְלִבְנֵי בְיָוִם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב
וַיִּקַּח אֶת-אֶחָיו עִמּוֹ, וַיִּרְדְּף אַחֲרָיו הַרְדָּף
שָׁבָעֵת יָמִים וַיִּדְבֹּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד
[...] וַיִּשָּׁג לִבְנֵי אֶת יַעֲקֹב [...] וַיֹּאמֶר לִבְנֵי
לְיַעֲקֹב: מָה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת-לִבְבִי,
וַתִּנְהַג אֶת-בְּנֹתַי כַּשְּׁבִיּוֹת תְּרָב? לָמָּה
נִחַבְתָּ לְבָרַח וַתִּגְנֹב אֹתִי? וְלֹא הִגַּדְתָּ
לִי וְאַשְׁלַחְךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתֶרֶף
וּבְכִנּוּר וְלֹא נִטְשָׁתָנִי לְנֶשֶׁק לְבָנֵי וּלְבָנֹתַי
עִתָּה הַסְּכַלְתָּ (= פִּעֲלַת בִּטְפָשׁוֹת)
עֲשׂוֹת.”
(בראשית, פרק לא, פסוקים יז-כח)

הקטע הבא לקוח מתוך ספר הילדים 'בלונה' שכתבה שירה גפן. הסיפור מתאר את קורותיו הפנטסטיים של ילד בשם אלון הפוגש ילדה בשם בלונה שמתקשה להיפרד:

בשהגיעו ירד בכר הערב וצף ירח לבנבן.
ופהווק גדול עבר בין בלונה לאלון.
הם אמרו יפה שלום, ולילה טוב,
אבל כף היד של בלונה לא הצליחה לעזוב.
”אם אני אשחרר את כף היד שלך,”
אמרה בלונה בעיניים מלאות במים,
”גם אתה כמו הבלון תעוף אל השמיים?”
”מה פתאום,” אמר אלון,
”אני גר בסוף הרחוב...”
”אבל אני לא יודעת לעזוב...” אמרה בלונה.
”אני אראה לך,” אמר אלון,
”תרפי בהן, אצבע, אמה, קמיצה וזרת,
עד שכתף היד תהיה רכה ומשחררת.
אל תפחד, זה קל,” אלון אמר,
”כמו לשחרר פרפר.”

*מדוע לדעתכם בוחר יעקב
לעזוב בחופזה, באי להיפרד?*

*על מה כואב לבן? האם
כאסו מובן לכאב?*

*האם יש מצבים שבהם מוטב
לעזוב מאי להיפרד? מדוע?*

*האם קרה לכאב עצמתם או
עצמו אתכם, מאי להיפרד?
תנו מה קרה וכיצד
הרשמתם.*

מדוע לדעתכם בלונה מתקשה להיפרד מאלון?

*האם אפשר ליישם את "השיטה" של אלון עם בכרידה
מאנשים? איך?*

הקטע הבא לקוח מהתלמוד הבבלי ובו דיון הלכתי אודות הדרך הראויה להיפרד זה מזה:

“לא יפטר אדם מחברו לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר הלכה שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו דבריהם בדברי שבח ותנחומים.

וכן תנא מרי בר בריה דרב הונא בריה דר' ירמיה בר אבא: אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו.

כי הא דרב כהנא אלויה לרב שימי בר אשי מפום נהרא עד בי צניתא דבבל (כשם שרב כהנא ליוה את רב שימי בר אשי בדרכו מבבל לארץ ישראל – מפי הנהר עד מקום הדקלים של בבל).

כי מטא להתם אמר ליה (בשהגיע לשם אמר לו רב כהנא לרב שימי בר אשי): מר ודאי דאמרי אינשי (מהו שאומרים אנשים) הני צניתא דבבל איתנהו מאדם הראשון ועד השתא (הדקלים הללו של בבל עומדים מאז ימי אדם הראשון ועד עכשיו?)

אמר לו (רב שימי בר אשי לרב כהנא): אדכרתן מילתא דרבי יוסי ברבי חנינא דאמר ר' יוסי ברבי חנינא (הזכרת לי דבר שאמר רבי יוסי בנו של רבי חנינא) מאי דכתיב (מהו שכתוב) בארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם (ירמיהו ב) וכי מאחר דלא עבר היאך ישב? אלא לומר לך כל ארץ שגזר עליה אדם הראשון לישוב נתישבה וכל ארץ שלא גזר עליה אדם הראשון לישוב לא נתישבה.”

(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, ל"א, ע"א)

מהי הדרך הראויה לפרידה על פי מקור זה?

מה אינו ראוי לצעות בפרידה לפי מקור זה?

במקור מופיע סיפור פרידה בין רב כהנא לרב שימי בר אשי,

המדגים את הפרידה הראויה. מה דעתכם על פרידה זו?

"Don't act too happy that school's out. You'll hurt our teacher's feelings."

מהלכה למעשה...

דונו ביניכם- אילו תופעות אתם פוגשים בבית הספר לקראת סיום השנה (במישור הלימודי, ההתנהגותי, החברתי...)? ממה לדעתכם הן נובעות?
חשבו והציעו הצעות קונקרטיות כיצד להגיע לסיום משמעותי של השנה בבית הספר.

סוף הדרך

אנו עומדים עכשיו בסוף הדרך של שנת לימודים נוספת. וזוהי הזדמנות עבורנו להתבונן לאחור ולהרהר מעט על השנה שחלפה:

3. אילו מראות יפים או מהנים אתם זוכרים מהדרך שעברתם השנה?

הדרך יפה עד מאד - אָמַר הַנַּעַר.

הדרך קשה עד מאד - אָמַר הָעֶלָם.

הדרך ארוכה עד מאד - אָמַר הַגָּבֵר.

ישב הַזָּקֵן לְנוֹחַ בְּצַד הַדֶּרֶךְ.

צובעה השקיעה שיבתו בפז ואדם,

הדשא מבהיק לרגליו בטל-הערב,

צפור אחרונה של יום מעליו מזמרת:

- התזכור מה יפתה,

מה קשתה,

מה ארוכה הדרך?

(משירי סוף הדרך, לאה גולדברג)

1. בשיר מופיעות דמויות שונות המתארות את יחסם לדרך. כמו מי מהדמויות - הנער, העלם, הגבר או הזקן אתם מרגישים בסוף הדרך שלנו? מדוע?

2. מה היה קשה עבורכם בדרך בה פסענו השנה?

לפניכם שני קטעים המספרים על פרידתם של שני מנהיגים מתקופת המקרא. כל אחד מהם נפרד מהדרך הארוכה שעשה עם העם בצורה קצת שונה: משה, שעולה אל הר העברים ומשקיף משם אל ארץ ישראל, אל העתיד העומד בפניו. ומנגד יהושע, שאוסף אליו את כל בני ישראל, מזכיר להם את הברית שהם כרתו עם אלוהים, וחורט את דברי התורה על האבן, כזיכרון של הימים שחלפו.

2. האם אתם מרגישים שהגעתם אל ה"ארץ המובטחת" או שאתם מביטים אליה מרחוק?

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּרְאִיתָהּ אֲתָה וְנֹאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ גַּם אֶתָּה..."

(במדבר, כ"ז, י"ב-י"ג)

1. מה הפסגה שאליה אתם מרגישים שהעפלתם - בסיימה של שנה זו?

3. לאן אתם משקיפים מפסגה זו? מהו היעד אליו אתם רוצים להגיע בהמשך הדרך - בחופש הגדול או בשנה הבאה?

2. מה מתוך הדברים שהזכרתם בתשובה הראשונה - הייתם חורטים בזיכרון ולוקחים אתכם להמשך הדרך?

"וַיֹּאסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֵמָה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרֹאשֵׁי וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים... וַיִּכְרַת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּשָּׂם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט, בְּשֵׁכֶם. וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים; וַיִּקַּח, אֶבֶן גְּדוֹלָה, וַיִּקְיֶמָהּ נֶשֶׁם, תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בְּמַקְדָּשׁ ה'.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-כָּל הָעָם, הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה בָּנוּ לְעֵדָה כִּי הִיא שֹׁמֵעָ אֶת כָּל אֲמַרֵי ה', אֲשֶׁר דָּבַר עִמָּנוּ..."

(יהושע כ"ד, א; כ"ה-כ"ז)

1. יהושע מזכיר לעם את הדרך הארוכה שעברו - מימי יציאת מצרים ועד הנחלה בארץ.

אילו זיכרונות טובים, לקחים משמעותיים, רעיונות חדשים, סיפורים מעניינים, ערכים חשובים, אתם זוכרים מהשנה החולפת?
